

เดือนรณรงค์รณรงค์ โรคเมตาอซัง

ปีที่ 2 ฉบับที่ 31/2562 วันที่ 5 เมษายน 2562

โรคเมตาอซัง (Akiochi)

พบมาก นาชลประทาน ภาคกลาง

สาเหตุ ไม่มีเชื้อสาเหตุ เกิดจากความเป็นพิษของสภาพดินและน้ำ

อาการ เริ่มพบอาการเมื่อข้าวอายุประมาณ 1 เดือน หรือ ระยะแตกกอ ต้นข้าวจะแสดงอาการคล้ายขาดธาตุไนโตรเจน ต้นแคระแกร็น ใบซีดเหลืองจากใบล่างๆ มีอาการโรคใบจุดสีน้ำตาล จะพบเมื่อการเน่าสลายของเศษซากพืชในนาอย่างไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดสารพิษ เช่น สารซิลไฟด์ ไปทำลายรากข้าวทำให้เกิดอาการรากเน่าดำ รากไม่สามารถดูดธาตุอาหารจากดินได้ ต้นข้าวจึงแสดงอาการขาดธาตุอาหาร และจะสร้างรากใหม่ในระดับเหนือผิวดิน ปัญหานี้มักเกิดจากการที่เกษตรกรทำนาอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการพักนา

อาการโรคใบจุดสีน้ำตาล

อาการคล้ายขาดธาตุไนโตรเจน

อาการรากเน่าดำ

การแพร่ระบาด เนื่องจากเป็นโรคที่ไม่มีเชื้อสาเหตุ จึงไม่มีการระบาดติดต่อกัน

การป้องกันกำจัด

- ระบายน้ำเสียในแปลงออก ทิ้งให้ดินแห้งประมาณ 1 สัปดาห์ เพื่อให้รากข้าวได้รับอากาศ หลังจากนั้นจึงนำน้ำใหม่เข้าและหว่านปุ๋ย
- หลังเก็บเกี่ยวข้าว ควรทิ้งระยะพักดินประมาณ 1 เดือน ไถพรวนแล้วควรทิ้งระยะให้ต่อซังเกิดการหมักสลายตัวสมบูรณ์อย่างน้อย 2 สัปดาห์
- ไม่ควรให้ระดับน้ำในนาสูงมากเกินไปและมีการไหลเวียนของน้ำอยู่เสมอ

นางสาวฉวีฉวี ธิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน
 E-mail : phakhal08@hotmail.com โทร.035-391672
 จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอบึงกุ่ม (กลุ่มงานอารักขาพืช)

เตือนภัยการระบาด โรคกล้าเน่าในกระบะเพาะ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 32/2562 วันที่ 10 เมษายน 2562

โรคกล้าเน่าในกระบะเพาะ (Seedling Rot Disease in Nursery Box)

พบมาก ในกระบะตกล้ำที่ใช้กับรดปักดำ ในพื้นที่ที่ใช้เครื่องปักดำข้าวในเขตนาชลประทานภาคกลาง และ ภาคเหนือตอนล่าง

สาเหตุ เชื้อรา *Curvularia lunata* (Wakk.) Board.

Helminthosporium oryzae Breda de haan

อาการ เริ่มพบอาการได้ในระยะหลังจากการตกล้ำข้าวในกระบะเพาะโดยจะเริ่มพบเมล็ดข้าวบางส่วนที่เพาะไม่งอก และมีเส้นใยของเชื้อราปกคลุม ส่วนเมล็ดที่งอกต้นกล้าจะมีการเจริญเติบโตช้ากว่าต้นกล้าข้าวปกติ และเมื่อถอนต้นกล้าข้าวขึ้นมาดู ก็จะพบส่วนรากและโคนต้นกล้ามีแผลสีน้ำตาล และแผลที่เกิดบนโคนต้นจะลุกลามขึ้นไปยังส่วนบนของต้นกล้า ต่อจากนั้นจะทำให้ต้นกล้าเน่าตาย ในขณะที่เดียวกันเชื้อราสาเหตุของโรคจะขยายจากจุดเริ่มต้นที่เป็นโรคออกไปบริเวณโดยรอบไปยังต้นกล้าข้างเคียง โดยในกรณีที่มีการตกล้ำที่หนาแน่น เชื้อราสาเหตุของโรคสามารถแพร่กระจายไปยังส่วนอื่นๆของกระบะเพาะได้อย่างรวดเร็ว ต่อจากนี้ก็จะพบอาการตายของต้นกล้าข้าวเป็นหย่อมๆ กรณีที่เป็นโรคในกระบะกล้ารุนแรงทำให้ไม่สามารถนำต้นกล้าข้าวขึ้นไปใช้ปักดำได้

กล้าในกระบะเพาะเน่าตาย

อาการกล้าเน่าหลังงอก

การแพร่ระบาด

เนื่องจากเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อราที่ติดเมล็ดพันธุ์มาจากแปลงที่เป็นโรคเมล็ดต่างมาก่อน

การป้องกันกำจัด

1. ไม่ควรใช้เมล็ดพันธุ์จากแปลงที่มีการระบาดของโรคเมล็ดต่างมาก่อน
2. คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ ในอัตรา 3 กรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม
3. ล้างทำความสะอาดกระบะเพาะกล้าหลังใช้ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ได้แก่ สารคลอรีน
4. เฝ้าทำลายต้นกล้าข้าวที่เป็นโรคเน่าตายในกระบะเพาะ

นางสาววิไลษา ปิธิมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : ายงาน
E-mail : phakhal08@hotmail.com โทร.035-391672
ข้อจำกัดโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร (กลุ่มงานอารักขาพืช)

ข่าวส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เตือนภัยการระบาด เพลี้ยไฟ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 33/2562 วันที่ 17 เมษายน 2562

เพลี้ยไฟ (rice thrips)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Stenchaetothrips biformis* (Bagnall)

วงศ์ : Thripidae

เพลี้ยไฟ *Stenchaetothrips biformis* (Bagnall) เป็นแมลงจำพวกปากดูด ขนาดเล็กลำตัวยาวประมาณ 1-2 มิลลิเมตร มีทั้งชนิดมีปีกและไม่มีปีก ตัวเต็มวัยมีสีดำ ตัวอ่อนสีเหลืองอ่อน ตัวเต็มวัยวางไข่ในเนื้อเยื่อของใบข้าว ตัวอ่อน มี 2 ระยะ ระยะเวลาตั้งแต่ตัวอ่อนถึงตัวเต็มวัยนานประมาณ 15 วัน

ลักษณะการทำลายและการระบาด

เพลี้ยไฟทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยง จากใบข้าวที่ยังอ่อนโดยอาศัยอยู่ตามซอกใบ ระบาดในระยะกล้า เมื่อใบข้าวโตขึ้นใบที่ถูกทำลายปลายใบจะเหี่ยวขอบใบจะม้วนเข้าหากกลางใบและ อาศัยอยู่ในใบที่ม้วนนั้น พบทำลายข้าวในระยะกล้าหรือหลังปักดำ 2-3 สัปดาห์ โดยเฉพาะในอากาศร้อนแห้งแล้งหรือฝนทิ้งชวง นานติดต่อกันหรือสภาพนาข้าวที่ ขาดน้ำ ถ้าระบาดมากๆ ทำให้ต้นข้าวแห้งตายได้ทั้งแปลง

ลักษณะการทำลายของเพลี้ยไฟ

ใบข้าวที่แสดงอาการปลายใบม้วน

สภาพนาข้าวที่เพลี้ยไฟระบาดรุนแรง

พืชอาหาร ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโอ๊ต ข้าวบาร์เลย์ มิลเลท ป่านลินิน หญ้าข้าวนก หญ้าไซ และหญ้าต่างๆ
การป้องกันกำจัด

- 1) ดูแลแปลงข้าวระยะกล้าหรือหลังหว่าน 7 วัน อย่านำให้ขาดน้ำ
- 2) ใช้น้ำท่วมยอดข้าวทิ้งไว้ 1-2 วัน เมื่อตรวจพบเพลี้ยไฟตัวเต็มวัย 1-3 ตัวต่อต้นในข้าวอายุ 6-7 วันหลังหว่าน ใช้ปุ๋ยยูเรียอัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านเมื่อข้าวอายุ 10 วัน เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว
- 3) ใช้สารฆ่าแมลง มาลาไทออน (มาลาไธออน 83% อีซี) อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือคาร์บาริล (เซฟวิน 85% ดับบลิวพี) อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบใบข้าวม้วนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ในระยะข้าวอายุ 10-15 วันหลังหว่าน

นางสาววิไลษา บิณฑุสร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน

E-mail : phakhal08@hotmail.com โทร.035-391672

ข้อจำกัดโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอมักไถ่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

เตือนภัยการระบาด หนูนาใหญ่

ปีที่ 2 ฉบับที่ 34/2562 วันที่ 20 เมษายน 2562

หนูนาใหญ่ (ricefield rat)*

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Rattus argentiventer* (Robinson and, kloss)

วงศ์ : Muridae   อันดับ : Rodentia   อันดับย่อย : Myomorpha

ชื่อสามัญอื่น : หนูนาทองขาว, หนูฝ้าย

ตัวเต็มวัยมีน้ำหนัก 100 – 250 กรัม หางสั้นกว่าหรือเท่ากับความยาวหัวและลำตัวรวมกัน ขนด้านท้องมีสีเงิน ออกขาว เพศเมียมีนม 6 คู่(3 คู่ที่ส่วนนอก และ 3 คู่ที่ส่วนท้องด้านล่าง) ตาและใบหูเล็ก ขูดรูอาศัยตามคันนา หรือคันคู คลอง มีกองขุยดินที่ปากกู

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

ลักษณะการทำลายข้าวระยะแตกกอ และฝักกระเจี๊ยบ

เป็นศัตรูของข้าวและพืชไร่อื่น ๆ ที่ปลูกหลังนาแถบภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ และยังเป็นพาหะหรือรังโรคติดต่อสำคัญสู่คนและสัตว์เลี้ยง เช่น กาฬโรค เลปโตสไปโรซิส สครับไทฟัส ฯลฯ กัดแทะทำลายข้าวและพืชไร่ตั้งแต่ระยะปลูก จนถึงระยะเก็บเกี่ยว ความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากหนูกัดแทะเป็นอาหารและลับฟันแทะ

พืชอาหาร ข้าว พืชไร่ต่าง ๆ กระเจี๊ยบ โกโก้ ปูนา หอยเชอร์รี่ ปลา

การป้องกันและกำจัด ควรใช้หลายวิธีร่วมกัน

- 1). ขุด ดักจับ ไฟฟ้าช็อต หรือล่อมด
- 2). ใช้สารกำจัดหนูตามคำแนะนำ

นางสาวฉวีฉา ขิธิมาตย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : อยุธยา
 E-mail : phakhal08@hotmail.com โทร.035-391672
 จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไถ่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

ข่าวส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เตือนภัยการระบาด หอยเชอรี่

ปีที่ 2 ฉบับที่ 35/2562 วันที่ 22 เมษายน 2562

หอยเชอรี่ (golden apple snail)*

ชื่อวิทยาศาสตร์: Pomacea canaliculata Lamarck

วงศ์ : Ampullariidae อันดับ : Mesogastropoda ชื่อสามัญอื่น : หอยโข่งเหลือง, หอยเปาอีบน้ำจืด

หอยเชอรี่ Pomacea canaliculata Lamarck เป็นหอยทากน้ำจืดชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายหอยโข่งแต่เปลือกมีสีอ่อนกว่าคือมีสีเขียวเข้มปนดำผสมกับแถบสีจางๆพาดตามความยาวเปลือก บางตัวมีสีเขียวเข้มปนดำ บางตัวมีสีเหลืองปนน้ำตาล (ภาพที่ 1) ตัวเต็มวัยนาน 3 เดือน สามารถผสมพันธุ์และวางไข่ได้ เพศเมียวางไข่ในที่แห้งเหนือระดับน้ำ สามารถวางไข่ได้ตลอดปี โดยเฉพาะฤดูฝนวางไข่ได้ 10-14 ครั้งต่อเดือน ไข่มีสีชมพูเกาะติดกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 388-3,000 ฟอง (ภาพที่ 2) ขึ้นกับขนาดของหอยเพศเมีย ระยะไข่ 7-12 วัน ลูกหอยตัวเล็กๆกินสิ่งอ่อนนุ่ม เช่น สาหร่ายเป็นอาหาร และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อมีขนาด 1.6 เซนติเมตร ก็เริ่มกัดกินต้นข้าวได้

ตัวเต็มวัยหอยเชอรี่

กลุ่มไข่หอยเชอรี่

ลักษณะการทำลาย
ต้นกล้าข้าวในนาหว่าน

สภาพนาข้าวที่เหมาะสมต่อ
การระบาด

ลักษณะการทำลาย

หอยเชอรี่เป็นศัตรูสำคัญของข้าวในระยะหลังหว่าน ชอบกัดกินต้นข้าวอ่อนๆระยะกล้าจนถึงแตกกอในช่วงเช้าและเย็นโดยจะกัดกินลำต้นข้าวใต้ผิวน้ำสูงเหนือระดับโคนต้น 0.5-1 นิ้ว (ภาพที่ 3) และกินส่วนใบที่ลอยน้ำต่อไปจนหมดต้น พบระบาดมากในนาข้าวทั่วประเทศ โดยเฉพาะนาข้าวที่มีน้ำขัง (ภาพที่ 4)

พืชอาหาร ข้าว พืชน้ำต่าง ๆ เช่น สาหร่ายหางกระรอก บัว ฯลฯ

การป้องกันและกำจัด 1). ใช้วัสดุกัน ทุกทางที่น้ำเข้าได้ด้วยฝือกและตาข่าย

2). เก็บตัวหอยและไข่ด้วยกระชอนที่มีด้ามยาวและที่เข้ไขแล้วนำไปทำลายทุกสัปดาห์ ตลอด 6 สัปดาห์หลังปล่อยน้ำเข้าแปลงนา

3). ปล่อยให้เปิดกินหลังเกี่ยวข้าว

4). ใช้สารกำจัดหอย นิโคลซามิด์ (ไบลูไซด์ 70%ดับบลิวพี)อัตรา 50 กรัมต่อไร่ หรือ เมทลดีไฮด์ (แองโกล-สลัก 5%หรือ เดทมีล 4%)หว่านอัตรา 0.5-1.0 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเดทมีล 80% ชนิดผง อัตรา 100 กรัมต่อไร่ หรือโปรเทก หว่านอัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ หรือ คอปเปอร์ ซัลเฟต ละลายน้ำอัตรา 1 กิโลกรัมต่อไร่ ทันทีหลังปักดำเสร็จ หรือหลังจากหว่านข้าวและไข่น้ำเข้ามาแล้ว 1 - 2 ชั่วโมง โดยมีระดับน้ำในนาสูง 5 เซนติเมตร

นางสาววิไลยา อธิมาธร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : ายงาน

E-mail : phakhai08@hotmail.com โทร.035-391672

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงไธสง (กลุ่มงานอารักขาพืช)

